

Punkt 4.

Drøftelse af Budget 2019: Temadrøftelse af Specialundervisning

2018-019018

Skoleforvaltningen indstiller, at Skoleudvalget orienteres, drøfter og tilkendegiver i hvilket omfang, konklusionerne skal indgå i det videre arbejde med Budget 2019.

Beslutning:

Drøftet.

Sagsbeskrivelse

Sagen behandles, da den indgår som en del af "Budgetrapport 2019" som en af de temadrøftelser, Skoleudvalget har besluttet på sit møde den 9. januar 2018.

I forhold til de udvalgte temadrøftelser kan udvalget tage stilling til:

- Om konklusioner og handlemuligheder skal indgå i de økonomiske prioriteringer i budget 2019-2022
- Om der ønskes yderligere behandling af temaet inden budgetrapporten behandles i juni 2018
- Om konklusioner og handlemuligheder skal indgå i Skoleforvaltningens arbejde med temaet, men ikke indgå i budget 2019.

"Budgetrapport 2019" kommer til behandling i Skoleudvalget i juni og august måned, hvor Skoleudvalgets beslutning i forhold til temaet vil indgå.

Baggrund

Nærværende sag omhandler specialundervisningens forskellige mere eller mindre inkluderende indsatser – fra specialundervisning som en del af elevens dagligdag i klassen til, at eleven modtager al sin undervisning i et specialundervisningstilbud.

Specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand gives til elever, hvis udvikling kræver særlig hensyntagen eller støtte, der ikke alene kan understøttes ved brug af undervisningsdifferentiering eller holddannelse inden for rammerne af den almindelige undervisning. Den specialpædagogisk bistand omfatter:

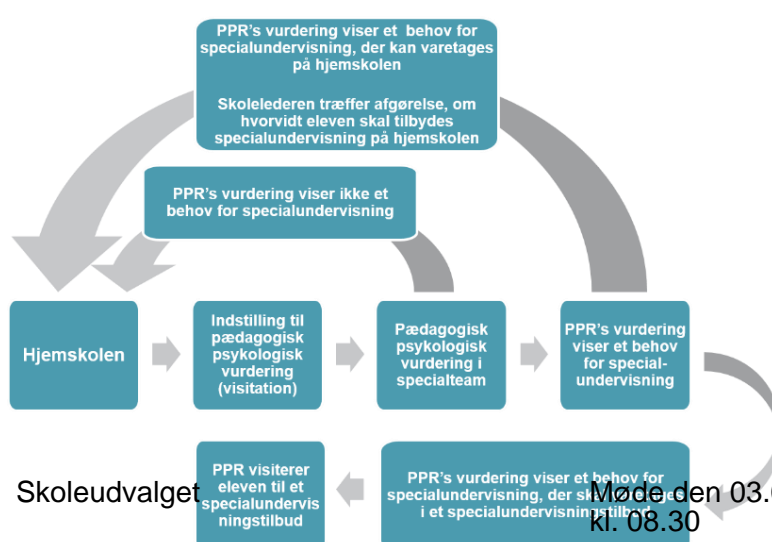
- Specialpædagogisk rådgivning af forældre, lærere og personale
- Særligt undervisningsmateriale og kompenserende hjælpemidler
- Undervisning i folkeskolens fag og fagområder under særlig hensyntagen til elevernes indlæringsvanskeligheder
- Undervisning og træning i funktionsområder og arbejdsmetoder til at afhjælpe elevernes funktionsvanskeligheder
- Personlig assistance for at overvinde praktiske vanskeligheder i forbindelse med skolegangen
- Særligt tilrettelagte aktiviteter, der kan gives i tilslutning til elevens specialundervisning

Specialundervisning i almenskolen

Specialundervisning i almenskolen er støtte i flere end 12 undervisningslektioner/9 klokketimer ugentligt. Skolelederen har som en tidlig og fortsat inkluderende indsats selv økonomi og kompetence til at bevilge specialundervisning til en elev i almenskolen. Dette sker naturligt i et samarbejde og på baggrund af skolens vurdering, PPR-psykologens pædagogiske psykologiske vurdering samt forældres og eventuelt elevens synspunkt.

Visitation til specialundervisningstilbud

Hvis skole eller forældre formoder, at en elev har behov for specialpædagogisk bistand som bedst kan varetages i et specialundervisningstilbud, skal eleven indstilles til en pædagogisk psykologisk vurdering (PPV) ved et af de tre tværfaglige specialteam hos Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR). En PPV viser det eventuelle omfang af en elevs specialpædagogiske behov og ligger til grund for visitationen.

Hvis PPV'en viser, at eleven har behov for at have sin skolegang i et specialundervisningstilbud, visiterer PPR efterfølgende eleven til et sådan. I dette tilfælde er økonomien centralt placeret i Skoleforvaltningen og visitationskompetencen placeret i PPR.

PPV'en kan dog alternativt vise, at elevens undervisning kan gennemføres i almenskolen med enten specialundervisning eller supplerende

undervisning. Det vil herefter være skolelederen, som bevilger dette.

PPR vurderer og visiterer kvartalsvist i august, november, marts og maj. Derudover er der i januar visitation af de børnehavebørn, der skal starte i skole i det kommende skoleår, samt af de elever der går i kommunens to indskolingsklasser.

Skoleforvaltningens specialundervisningstilbud

Nogle elever har et særligt behov for specialpædagogisk bistand, der kræver, at eleven har hele eller dele af sin skolegang i et andet miljø, end hvad almenskolen kan tilbyde. Disse elever har mulighed for at have sin skolegang i et specialundervisningstilbud.

Specialundervisningstilbuddene er blandt andet kendetegnet ved færre børn i klassen, en fokuseret specialpædagogisk indsats, der er tilpasset elevgruppens udfordringer og behov samt et øget forældresamarbejde. Her arbejdes inkluderende og med at støtte eleverne i at være en del af nære læringsfællesskaber - altid med udgangspunkt i den enkelte elevs kompetencer og forudsætninger og med sigte på at øge elevernes læring og trivsel.

Specialundervisningstilbuddene dækker både specialklasser, der er placeret på 21 folkeskoler fordelt i hele kommunen, og specialskoler der er placeret på selvstændige matrikler.

Specialpædagogisk bistand i regionale undervisningstilbud

Nogle af kommunens elever har specialpædagogiske behov, som ikke kan tilgodeses i Skoleforvaltningens egne specialundervisningstilbud. Her kan PPR visitere disse elever til specialpædagogisk bistand i regionale undervisningstilbud – enten i form af kurser og hjælpemidler eller et reelt undervisningstilbud.

Fællestilbuddene

Skoleforvaltningen driver i fællesskab med Familie- & Beskæftigelsesforvaltningen en række tilbud med både special- og socialpædagogisk bistand. Fællestilbuddene adskiller sig fra de øvrige specialundervisningstilbud, idet eleverne ud over de særlige specialpædagogiske behov, der kræver undervisning i et specialundervisningstilbud, også har brug for en socialpædagogisk indsats. Aktuelt er der nedsat en arbejdsgruppe med det formål at drøfte fællestilbuddenes fremtid. Det videre arbejde afventer den kommunale strategi Nye fælles veje på det specialiserede område.

Historik

I året 2011/12 påbegyndtes Skoleforvaltningens projekt "Inklusionsindsatsen", hvor økonomien tilhørende 150 pladser i specialundervisningstilbuddene blev omlagt til almenskolerne i form af en inklusionsressource svarende til 55 mio. kr. Inklusionsressourcens 55 mio. blev fordelt på skolerne efter en fordelingsnøgle blandt andet med udgangspunkt i det socioøkonomiske billede af de enkelte skoledistrikter. Tanken med inklusionsressourcen var at give skolerne et øget økonomisk råderum til eksempelvis specialundervisning i forhold til både at sikre fortsat inklusion af skolens elever men også inklusion af skolens elever, som vender tilbage fra specialundervisningstilbud.

Imidlertid er udviklingen gået den anden vej. Aktuelt er antallet af elever i specialundervisningstilbud højere end forud for inklusionsindsatsen. Særligt på visse områder har stigningen fra september 2013 til januar 2018 været markant. I specialklasser for elever med ADHD har der været en stigning på 46%, i strukturklasserne er stigningen på 51% og endelig er der 66% flere elever i specialklasserne for elever med autismspektrumsforstyrrelser. I modsætning hertil ses der et fald i antallet af elever i specialklasserne for elever med generelle indlæringsvanskeligheder på 27%.

Overordnet set - og på tværs af elevgrupperne i specialundervisningstilbuddene - ses der dog fortsat en tendens til, at skolerne fortsat er udfordret i arbejdet med inkludere elever i almenskolen uagtet udlægningen af inklusionsressourcen på 55 mio. kr.

Henvi sning til planer og politikker

Den juridiske ramme for den pædagogiske psykologiske vurdering, visitationen og det daglige arbejde med specialundervisning er Folkeskoleloven, Bekendtgørelse om Folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand samt Forvaltningsloven. Ligeledes er Skoleforvaltningens "Inklusionsstrategi – Fællesskaber for alle" en del af grundlaget.

Faglig vurdering af indsatsen på området

I Foråret 2017 var alle specialundervisningstilbud involveret i Projektet Genbeskrivelse af specialundervisningstilbuddene. Der var nedsat 11 arbejdsgrupper – 1 for hvert specialområde bemandet med medarbejdere og ledelsesrepræsentanter fra specialundervisningstilbuddene og medarbejdere fra PPR. De enkelte arbejdsgrupper formulerede deres eget fælles praksisgrundlag.

Praksisgrundlaget er det faglige fundament og fællesnævner for det arbejde og den tilgang, der skal kendetegne arbejdsgruppens specialundervisningstilbud - uanset fysisk placering og øvrige lokale kendetegn. Det fælles praksisgrundlag er skolernes eget daglige og faglige arbejdsredskab.

De fælles praksisgrundlag er et vigtigt arbejdsredskab for at kunne understøtte en vigtig opgave i det samlede skolevæsen. Derfor er de dynamiske og revideres og tilpasses årligt den øvrige udvikling i skolevæsenet.

I tilknytning til arbejdet med de fælles praksisgrundlag er der på ledelsesniveau oprettet årlige speciallabs for de skoleledere, som har specialundervisningstilbud. Her drøftes udviklingen og fremtiden i specialundervisningstilbuddene, så de kan være medvirkende til at skabe en helhed i skolevæsenet.

I samme projekt havde arbejdsgrupperne også til opgave at kortlægge deres behov for kompetenceudvikling. I Forvaltningen arbejdes der nu på at kunne påbegynde kompetenceudviklingen i specialundervisningstilbuddene i august 2018 ud fra de områder, hvor kortlægningen viste udækkede kompetencebehov helt overordnet inden for specialpædagogik og neuropædagogik.

Det øgede kompetenceniveau i specialundervisningstilbuddene vil være til glæde for alle skolerne i det faglige samarbejde omkring overleveringen, når en elev tilbagesluses fra et specialundervisningstilbud til almenskolen.

Det er vigtigt, at der er et fortsat og øget fokus på det inkluderende arbejde, så eleverne kan tilbagesluses til almenskolerne, i den udstrækning det gavner den enkelte elev.

Økonomi og nøgletal

De samlede udgifter til specialundervisningstilbuddene udgør ca. 300 mio. kr. i indeværende skoleår. I forbindelse med Budget 2017 blev der tilført 10 mio. kr. i 2017, stigende til 15 mio. kr. i 2018 og 20 mio. kr. i 2019 og frem.

Stigningen i 2018 er indarbejdet i det nuværende udgiftsniveau for hele skoleåret 2017/18, hvor budgetmidlerne er blevet fremrykket.

I forbindelse med Budget 2018 blev der tilført yderligere 25,5 mio. kr. i 2018, faldende til 23 mio. kr. i 2019, og 20,5 mio. kr. i 2020 og frem.

Udviklingen i antallet af elever i specialundervisningstilbuddene har som nævnt også været stigende de sidste år.

	September 2014	September 2015	September 2016	September 2017	Januar 2018
Antal elever*	776 elever	773 elever	833 elever	900 elever	944**

*I tallene indgår også de ca. 70 udenbys elever, som er visiteret til Aalborg Kommunes specialundervisningstilbud.

** I tillæg hertil kommer de ca. 40 indstillede elever i martsvisitationen. Høringsfasen afsluttes først medio marts, hvorfor 40 endnu er usikkert.

Ser man på segregeringsprocenten (antallet af elever der er segregeret fra almenskolen og modtager hele sin undervisning i specialundervisningstilbud) ligger Aalborgs dog lavere end på landsplan. I segregeringsprocenten er udenbys elever også inkluderet.

	September 2014	September 2015	September 2016	September 2017
Aalborg	3,94%	3,94%	4,23%	4,59%
Region Nordjylland	4,48%	4,48%	4,54%	4,82%
Landsplan	4,77%	4,77%	4,87%	5,02%
København	5,15%	5,07%	5,23%	4,13%
Odense	4,24%	4,22%	4,22%	4,42%
Esbjerg	2,92%	3,54%	3,89%	4,01%
Randers	5,58%	6,08%	6,62%	6,74%

Status i februar 2018 er en segregeringsprocent for Aalborg Kommune på 4,82%.

Udviklingen i skolernes inklusionsressource har udviklet sig omvendt proportionalt med udgiften til specialundervisningstilbuddene. Dette fordi inklusionsressourcen langt hen ad vejen har været medfinansierende i forhold til den øgede udgift stigningen i antallet af elever i specialundervisningstilbuddene.

	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Inklusionsressource	55 mio. kr.	55 mio. kr.	42 mio. kr.	25 mio. kr.

Specialpædagogisk bistand i regionale undervisningstilbud.

	Antal elever 2017	Udgift kr. 2018
Center for døvblindhed og høretab (CDH)	7	420.000
Institut for syn og hørelse (2017)	54	4.547.000
Øvrige regionale tilbud	13-14	845.000
I alt	74-75	5.812.000

Handlemuligheder

Der er primo 2018 igangsat en proces frem mod en ny model for samarbejdet om inklusion i Aalborg Kommune. Dette arbejde er afstemt med det sideløbende arbejde med formuleringen af Nye fælles veje på det specialiserede område samt det hidtidige arbejde med inklusion i Skoleforvaltningen.

Processen består i foråret 2018 af Skoleudvalgets drøftelse af baggrundsnotatet og fastlæggelse af principper for inklusionsområdet. På baggrund af dette udarbejdes der mulige scenarier og initiativer, som skal udmøntes i en ny model for samarbejdet om inklusion i Aalborg Kommune. Denne model behandles i Skoleudvalget i ultimo 2018, og modellen forventes at træde i kraft august 2019.

Handlemuligheder inden for specialundervisningsområdet vil således være inkluderet i den politiske behandling af scenarier og initiativer i den nye model.

Der kan læses mere om specialundervisning i Skoleforvaltningen på www.PPR-Aalborg.dk

Bilag:

Oversigt over specialundervisningstilbud
Kompetenceudvikling i specialundervisningstilbuddene

Bilag:

Kompetenceudvikling i specialundervisningstilbuddene.pdf

Oversigt over specialundervisningstilbud i Aalborg skoleåret 2017-18.pdf

PowerPoint - Specialundervisning